JUTURAAMAT

Nr. 88. „RAHVALEHE" maksuta kaasanne. 29. juulil 1933.

ÜRGMETSADE RÜPPES.

24 *O. Binsi romaan.*

„Kui Spearmint on teinud vähimatki halba poisile, siis näitan ma talle!" kiristas Elderton hambaid ja hakkas erutatult edasi-tagasi kõndima. China Mary silmitses teda aru saades. Siis pahvatas Joe: „Tahan minna otsima Barryt. Kui te laenaksite mulle paar oma mustadest poistest —"

„See ei aitaks midagi. Tele läheksite alnult ära ning kergendaksite Spearminti mängu, selleks ei anna ma oma abi. Too susi saaks teid siis väikese vaevaga metsas kätte. Siis tuleks järg minule, sest praegu olen mina see, kes tõmbas tema mängust kriipsu läbi. Barry läks vihvuks ära endale õnne otsima, ja meie peame toetama teineteist, kuni rahutused raugenud. Pärast äsja saadud õpetust on mustad taltsamaks läinud, ja ma ei usu, et Spearmint neist nii kergesti asja saab. Tema on aga hea sõber kõikide lähedalolevate suguharudega, ja võiks olla, et tal õnnestub äsitada teist jõuku. Seepärsat peate jääma siia."

Väljaspool kaitsevalli kostis hääli, siis kõlas kellegi valge mehe käsk. Joe Elderton vaatas üle barrikaadi ja nägi narmendavat meest, kes tulnud ennesti China Maryga, ja kes ajas nüüd kandjad üle lagendiku.

„Kust olete teie hankinud selle eksemplari?" küsis ta uudishimulikult.

„Valgete vendade" ühingust mägede tagant. Mees oli läinud sinna, oli olnud palavikus, ja vennad olid ravinud ta terveks. Mina läksin sinna ja võtsin ta kaasa."

„Teie olete tõeline kultatükk, Mary. Alati abivalmis —"

„Sel juhul ei ole ma kellegi samaritlane", naeris naine heatujuliselt. „Ma vajasin hädasti seda meest, uskuge mind —"

Joe Elderton vaatas kaitsudes mehele otsa ja ei saanud aru.

„See on see mees, kelle vastu mirunevad Spearminti pooled plaanid, nagu lootsik kaiju vastu."

„Ma ei mõista teid, Mary —"

„Ikka veel mitte? Nitslis, see on Jerry Challaombe ja —" lõbusasti kõlas tema kõmisev naer, kui ta lisas: „Rõõmustun juba ette patrulliohvitseri pärast, kes tuleb areteerima Barryt. Niisugust naljа saab harva elus. Noh, kas mõistate nüüd, Joe?"

17. peatükk.

Kandes Flora Standfasti õlal, vaarus Clissold, politseinikud tihedasti kannul, läbi pimeduse. Neid ei aetud taga ja Barry ei oodanud ka tõsisemat jälgimist enne pälkeseetõusu, eriti seepärast, et Buschimai hea lask teinud võitluseköibmatuks suure pealiku. Peale selle kardaksid pärismaalased,

„Ma lemmik!" sosistas Clissold Floralle.

kes kodukülast kaugel, liiasti kuradeid, kes elutsesid nende usu järgi pimeduses. Aga sellegipärast ihkas Clissold jõuda võimalikult kaugemale „kaljuplatsilt", ja kuigi edasipääsemine pimeduses osutus raskemaks kui ta arvas, ruttas ta edasi, kuni jõudis kohale, kus tuli astuda lõkke, et minna selle voolu mööda edasi. Et see ööst võimatu, ei katsunudki ta seda teekonda ette võtta. Ta läks teerajalt veidi kõrvale, leidis koopa, milles võis puhata, ja otsustas oodata seal hommikukoidunt. Oleks olnud meeletu teha tuld, mis oleks reetnud vaid nende peidukoha ja kutsunud esile kallaletungi, kui pärismaalased siiski julgenud tormata kallaletungijatele järele. Nii heitsid politseinikud pimeduses pikali, kuna Clissold ise istus langenud puu tüvele, hoides tüdrukut kaenlas ja pidades vahti. Lõppeks liigutas end Flora ja poollämbunud kaebus tuli huultelt.

„Mu lemmik!" sosistas Clissold liigutatuna. „Mu lemmik!" Flora kuulis sosinat, ajas enese veidi sirgu ja vastas nilsama tasasel häälel:

„Sina oled siin — kas oled ikka päris terve?"

„Täiesti!"

„Jumal tänatud! Ma kartsin —!"

„Kartsid — mida?" küsis Barry.

„Kartsin, et Spearmint võiks — võiks —" Keel ei liikunud enam ja Clissold lisas naeratades: „Võiks mu alla neelata, mis? Aga nagu näed, Flo, pole ta seda teinud!"

„Aga — aga — kas sa tead, et ta kavatses lasta areteerida sind?"

„Mispärast siis seda?" küsis Clissold ruttu.

„Sinu seltsimehe Jerry Challacombe'i tapmise pärast. — Sina läksid ju tol korral temaga mägedesse."

Clissold naeris kibestunult.

„Tõepoolest," tähendas ta, „see on vast tugev trump. Mina pole seda meest küll mitu kuud näinud, aga usun siiski, et ta elus. Moskiitod ei sõõ teda ära, ja ta tunneb pärismaalasi nilsama hästi kui mägesid. Ta on küll välimuselt inetu, ent truu kui kuld ja sitke nagu nahk. Jerry pärast ei pruugi karta; küll tema tuleb omal ajal välja; kuigi selleks kulub paar kuud."

„Aga vahepeal? Kui sind areteeritakse — kas mõistad? Ja kui Challacombe'i peaks leitama — surnult —"

„Või nii," segas end Clissold ägedasti vahele. „Või nii on see mõeldud? Aga sina tunned ju salaplaani, mu lemmik, sina võiksid tunnistada —"

„Oma isa vastu? Ja kas mind ustakse, kui teatakse, et sina ning mina — et meie mõlemad —"

„Kihlatud oleme ja varsti abiellume? Ei. See on õige. Ja Jerry võib peituda kuuski mägedes, ja kui Spearmint teada saab, kus, pole tal enam suuri raskusi. Taevas, see mees on tõeline kurat!... Aga tema plaanis on viga, millest tal pole aimu ja millele pihta ei hakka tema hammas."

„Ja see oleks?" küsis Flora.

Clissold näitas kogudele, kes magasid puude all.

„Sa pole neid mehi seal õieti näinud, Flo, muidu teaksid sa, et see on pärismaalaste politsei. Kuidas, arvad sa, sain ma nad enda käsutusse?"

„Seda ma küll ei tea."

„Usun. Aga ma veaksin kihla kogu selle kulla peale, mis leidub mägedes, et need kuuluvad samasse patrulli, kes tuli arreteerima mind. Ma kõitsin nende ohvitseri jalad ning käed kinni ja jätsin ta kellegi kapraali hooleks, kes seisis kõrd minu teenistusea."

„Aga Barry! Kui see välja tuleb!"

„Ära muretse, kallim. Mina päästsin selle ohvitseri elu, ja kui ma ei eksi, ka politseinikkude oma. Ja ta jutustas lühidalt, mis sündinud mägedes. Teatud vaheaja pärast küsis ta:

„Kas sina tulid siia üles mind otsima, Flora?"

„Jah. Ma kuulsin, mida kõnelesid Spearmint ning minu isa. Spearmint teadis sinu kullaleiust, ja mõlemad asusid teele, et jälgida sind su õnnekohale. Siis tahtis Spearmint —" Hääl katkes ja Barry tähendas ruttu vahele.

„Pole viga, Flora. Võin juba ise arvata, mida tahad öelda. Spearmint ei tee midagi poolikult, seda ma tean. Aga pole vaja erutuda. Mina olen nüüd enam või vähem politseinikkude komandant, ja kapral Barri ning tema mehed kuulevad ennem minu sõna kui tolle ohvitseri oma, kes andunud joomisele ja saatnud korda juba õhe sigaduse, põmmutades maha kellegi mustanahkse, kes keeldus näitamast talle teatud teed. See asjaolu ässitaski suguharud vihale ja need katsusid rünnata politseinikke. Ohvitser Rodlady ei saa nüüd teostada Spearmindi väärtuslikku plaani, isegi siis, kui Jerry Challacombe peaks saama leitud surnuna... Ma võtan patrulli endaga kaasa mägedesse, kus pärismaalased osutanud ka vaenulikkust, tahan katsuda mõjutada neid, et nad jääksid sõbralikuks. Loodan, et nad minu äraolekul pole teinud liiga Joele."

Mõni sekund oli vaikne, siis algas Clissold:

„Flora, ma ei usu, et on hea, kui lähed tagasi Lontuka randa."

„Ma ei tahagi sinna minna", vastas tüdruk kergesti judisedes. „Spearmint võiks tulla sinna ja —"

„Sind tülitada, arvad sa?"

„Jah."

Flora juhtustas nüüd oma vangistamisest, asjust, mis ta Purutu kaudu teada saanud, Spearminti käigust külas, tema äriasjust ja ähvardusest, oma teenri kohutavast lõpust —

„Issand jumal!" tähendas Clissold. „See mees saab ka hakkama igasugu sigadusega."

„Purutu saatus ajas mulle hirmu peale. Külaelanikkude kältumine muutus, pealik —"

„Buschimal laskis ta vist maha. See oli talle paras, sest tema ning külaelanikud kuulusid sellesse jõuku, kes tungis patrulli kallale."

„Jah. Mina nägin neid lahkumas külast. Kuuldes pääsituld, ei teadnud ma, kas karta või loota head. Mõtlesin, et Toea jõudis sihile, ja et sina teel minu juurde —"

„Olin ka, tänu politseinikkudele."

„Kui külaelanikud tagasi tulid, hakkasid nad tühjendama küla. Olin meelt heitmas. Katsusin ära joosta, lootes leida tee sinu juurde või vähemalt nende juurde, kes andsid tuld. Aga Tufasa silmas mind, jooksis mulle järele ja andis odavarrega mulle pähe, nii et kaotasin meelemärkuse. Kui ma ärkasin, olin seotud kätt- ning jalgupidi telba külge. Kaks meest kandsid mind nii nagu looma. Ma ei saanud lahti mõttest... tunsin Purutu saatust —" Ta vaikis vilvuks ja jatkas siis: „Olin surmahirmus. Kõik lootused hakkasid kaduma. Ronisime jõkke — kogu suguharu — ja tee oli raske, isegi mustadele... Ma teadsin, mispärast nad mind kandsid... Olin ju liha —" Lühikese aja pärast: „Hilgia pealik tuli mööda, märkas, et ma ärganud minestusest, irvitas mulle otsa ja käskis vallandada köidikud minu ümbert. Nüüd pidin ma marssima ning ronima teistega ühes, aga see oli palju parem kui lasta end kanda metslaste poolt... Enam polnud mul mingit lootust. Olin kindel, et ei sina, ega keegi teine suuda leida kohta, kuhu mele tulnud. Arvan, et oleksin isegi Spearminti sel hetkel lahtiste kätega vastu võtnud. Meeleheitlik soov, endale ise lõppu peale teha, valdas mind."

„Küll oled sina aga kannatanud, mu vaene lemmik!"

„Hilgeline piin oli kohutav. Alati seisis mu silmade ees öö, mil tapeti Purutu... ja kõik need jõeledused, mis järgnesid sellele... Kui metsalised jõudnud kose juurde, siis nad hakkasid tegema tuld, arvasin, et minu lõpp tulnud. Istusin kivile ja peitsin näo käte taha... et mitte näha, kuidas nad tulevad mind tapma... Varsti kuulsin selja taga samme ja tundsin hoobi õlal. Ei saanud summutada karjatust, sest ma arvasin, et nüüd on kõik otsas — Tufasa oli tõuganud mind oma odavarrega —"

„Niisugune elajas!"

„Kui ma üles vaatasin, märkasin, et ta ei tahtnud tappa mind nüüd — kuigi — olin valmistunud kõigele. Ta andis mulle märku, et peaksin aitama kanda puid lõketesse. Ma tegin seda ja mõtlesin, et ehk õnnestub mul põgeneda pimeduse tulekul ürgmetsadesse. Aga selleks polnud vähimatki juhust. Tufasa käis mul igal pool kannul, ja kui küllalt puid kogutud, katsus ta kõneleda minuga kõiksugu märkide abil. Arvasin, et ta tahtis rääkida midagi Spearmintist ja ma ütlesin tema nime, aga ta tegi ainult kurja näo ja äigas käega üle kaela. Mõtlesin, et Spearmint olevat surnud —"

„Kahjuks mitte!" tähendas Clissold. „See võis aga olla ennustus. Väga võimalik, et Spearmint äsitaaki mustad valgete vastu, niisama nagu see minu arvates tema teene, et villapead ei anna mulle rahu me kuilamägedes. Aga kui võsaelanikud pöörduvad kord tema enda vastu ja pistavad ta nahka, ei vala mina ühtki pisarat. Tema teeniks õigusega selle karistuse."

„Mõne aja pärast mõistsin ma, et mustanahkne püüdis teha mulle selgeks, et mind ei tapeta, vaid et ma olevat tema omandus ja —"

„Ära räägi sellest, lemmik!"

„See oli kõige hullem! Juba külas oli ta osutanud minu vastu huvi, mis täitis mu hirmuga, aga ma lohutasin end seega, et ta ei julge võtta ette midagi Spearminti vastu. Aga nüüd olime peidetud orus sügavate ürgmetsade rüppes, keset üksikõikseid musti ja nende naisi, kes askeldasid loiult tulede ümber, ja mõistnud Tufasa kavatsust, pidasin end päris kadunuks. Hirm oli vist ajanud segi mu mõistuse —"

Flora vaikis hetke ja ahmis õhku.

„Siis läks Tufasa eemale. Aga ta ei lasknud mind silmist. Istusin suure kaljumüraka varjus ja kaalusin, kas jõuan joosta, enne kui teised mu kätte saavad, jõkke, ja kas alfasööstvad veemassid löövad mu surnuks. Tahtsin teha parajasti katset, kui kuulsin tulistamist, ma vaatasin üles, nägin sind — ja ei uskunud oma silmi. Siiski karjatasin ma valjusti, sest arvasin, et oled üksi ja langed nende metsaliste ohvriks. Aga kui kostsid nued paugud, teadsin, et tuleb päästmine —"

„Jah. Aga veel pole mele hädaohust lõplikult läinud. Mustad võiksid järgida meile, nad tunnevad hästi ainset ümbrust, ja kui neil vaid pisut rohkem julgust, oleme ehk mõlemad kadunud."

„Sinu seltsis ei karda ma midagi."

„Ma loodan igatahes, et asi nii kaugele ei lähe, loodan, et Buschimal lask pealiku surmanud ja tema käsulased hirmutatud või vähemalt nii kauaks segadusse aetud, kuni mele jõuame patrulli laagri. Siis ei võiks, minu arvates, enam midagi juhtuda. Oleme siis tugevad küllalt, et alustada

võitlust... Aga nüüd oleks parem, kui kaisukeid natukene magada, Flora. Oled elanud üle nii palju jubedusi ja see kohutav tee —"

„*Magada? Mulle näib, et ma ei saaks* hiljem enam magada! Tulasa surmas mu une. Kui ma magama jään, näen vist ainult õudseid unenägusid."

„Aga katsu siiski — minu kaenlas. Seal oled sa varjul, ja mina valvan."

„Ma katsun."

Barry tõstis tütarlapse pea, suudles teda ja kuulis taasat „head ööd, armsam!"

„Head ööd, lemmik!" Barry suudles teda jälle ja hoidis teda siis sõnatult kaenlas. *Peale kose kauget kõminat ja lähedase jõe* vulinat poinud kuulda midagi.

Tasane hingamine kõrval reetis, et Flora magama jäänud. Aga varsti hakkas ta kaeblikult sonima ja kiskus enese lahti mehe käsivarte vahelt.

(Järgneb.)

Tülikas külaline.

A. Tschehow.

Admiral Selterski filmad majusid kõrni. Pimedus kattis loodusje. Tuul oli maibunud, maikinud oli ta linnukoor, ja maa puhkas rahus. Selterski abikaasa oli juba ammu läinud magama, jamuti ta teenijad, ainuuab oli kogu loodus. Waid Selterski ei tahtinud veel uinuda, olgugi, et ta filmalaud olid raskeid, nagu lajuks neil jajanaelane tinapomm. Selle põhjuseks oli asjaolu, et taj oli veel tülakiak, pollomnik Peregarin. Ta oli tulnud tahe peale lõunajõõki, oli istunud ühte diivanei nurka ja poinud seni sealt ennaj weel lergitanud, nagu oleks ta fima kimi sleepunud. Ta istus seal ja jutustas, kuis aastal 1852. Krementschugi linnas üks kuri koer teda hammustanud. Ta jutustas loo lõpuni ja algas siis jälle arjaj peale. Selterski oli meelehetkel. Ta oleks teinud kõik, et saada lahti tülikaj tülakiset! Kegajalt waatas ta kella, ütles, et taj on peawalu, käis toas närwiliselt edasi-tagasi, ent miski ei aidanud. Külaline ennaj ei lergitanud, waid jutustas aina kurjaj koeraj, kes teda hammustanud.

See wana nõid istub mul siin hommikuni — mõtles Selterski mihaselt. Selline loorus. Noh, kui ta ei mõista jellaj, peab mõtma nagi kangemad abinõud.

„Kuulge," ütles ta waljusti. „Kas teate, mis mulle maaelus meeldib kõige rohkem?"

„*Mis siis?*"

„Et maal peab oma eiu reguleerima. Linnas on see raske, aga siin pole jelleks mingeid takistusi. Näiteks, hommikul kell üheksa tõusemе üles, kell kolm jõõme lõunat, kell üksame õhtust ja kell kaksteist peame olema juba magamas. Kell kaksteist ma olen alati juba magamas. *Hoidku mind jumal selle eest, kui ma* peatsin kord hiljem minema woodisse. Siis on mul järgmisel päewal selline peawalu, et ma wõin minna hullula!"

„See, mida te siin räägite, on tõenoolest tõsi. Igaüks elab nii, kuidas ta on harjunud. Teate, mul oli kord üks tuttam, leegi Kljuschkin, *Tutwuja temaga Serpuhowis.* Sõin ja maga Serpuhowis tuttawaks. Noh ja see Kluschkin..."

Ja polpomnik hakkas jutustama Kljuschkinist. Kell lõi kaksteist, nella ojuri lähenes uue päewa esimesele tunnile, ent tülaline jutustas edasi. Selterski nägu tõmbus higiseks.

Ta ei mõista mind! mõtles ta. Ehk mõtleb, et oma tülaslaiguga teeb mulle tõdu. Oh, kuidas jaan taj ometi lahti?"

„Kuulge, mida pean ometi tegema?" küsis ta pollomnikult. Mu kael hirmjasti wahutab. Kes turat täslis mind täna hommikul minna ühe *tuttawa poole, telle taps on difteriidihaige;* armatawasti ma olen sealt saanud haiguse. Jah, ma tunnen, et olen haige, olen difteriidis!"

„See wõib küll juhtuda," nohises pollomnik.

„See on tarbetu haigus! Ega see pole weel kõik, et haigestun ise, ma wõin seda ta teisele anda. *See on wäga tülgehakkam haigus, kui* te aga ainult haigust ei saa, härra Parfeni Lawritsch!"

„Mina? He, he, he! Olen elanud tõõjushaigetega ühes majas ja ma pole jäänud haigeks. Ja nüüd pean korraga teilt saama difteriidi? He, he... armas sõber, mind wana umbrohtu ei murra üksi haigus. Ilmaad inimesed on misab. Meil oli sõjawäes kergi wana, wana mees, ülemleitnant Tresbien... Ta oli armatawasti peantsiane. Noh, ja see Tresbien..."

Ja Peregarin hakkas tüüdima Tresbieni misaj termiset.

Kell lõi pool üks.

„Wabandage, et jegan teid, Parfeni Semitsch. Mis kella ajal te harilikult magama heidate?"

„*Wahest kell kaks, wahest kell kolm,* kui ma aga sattun lõbusaje seltskonda, mõi kui mu reuma mind piinab, juhtub sagedasti, et ma üldse ei maga. Näiteks täna ma enne kella nelja üldse magama ei lähe, sest magasin päewal poris aega. Ma wõin wäga hästi olla magamata. Sõjas tuli mõnikord ette, et ei saanud terme nädala *jestel* silma kinni. Mäleton

seigesti weel ühte sellist juhtu. Me seisime kirsi..."

„Vabandage. Mina näitels lähen alati magama enne kella kaheteist. Hommikul töusen ell ühekja, seepärast pean tahes või tahtmata hertma wara magama."

„Loomulikult, wara töusmine on terwisele. Noh, ja me seisime..."

„Kurat teab, mis minuga lahti on. Wahest on tunge tülm, wahest jäte joe. See tuleb mul alati enne haiguse hoogu. Nimelt, peab teile ütlema, et mul taiwad mõnikord peal hirmsad haigushood. Need tulewad enamasti kella ühe paiku öösel... Päewal mul neid pole kunagi. Enne öösel hakkab äkki tõrmus sisisema: s-s-s-s... kaotan meelemärkuse kargan istmelt ja hakkan taasolijaid petama, mis aga kaste juhtub. Juhtub nuga mu kätte, noh jus on kõige hirmsam. Siis moin ka inimese ära tappa, kui ta mu ette juhtub. Peaegu tuli jälle uus lõimandrin, taobetamasti pole haiguse hoog enam kaugel. See algab alati kõimamärinatega."

„Wõi nii. Eis minge's ometi aesti juure."

„Olen seal tõllalt läinub, aga see ei aita mitagi. Mul ei jää muud üle, kui enne haiguse hoogu hoiatada omaiseid ja sõpru, et nad reaksid eemaldaba. Aga paroonemismõtted aeru ammu peas mõisanud..."

Polkownik rapitas pead ja läi mõtteisse. Tellis paus.

Ma õige loen teile ette oma tõgd, mõtles Selterski. Mul on siin kusagil üks romaan, mille kirjutasin koolipoimes.

„Vabandust," jõnas Selterski, „kui soowite, ma loen teile ette ühe romaani, mille kirjutasin oma puhkeaudidel. See romaan on mões osas."

Wastust ootamata kargas ta püsti ja tõi riiulilt mõne koiranud käsikirja, millele oli kirjutatud suurte tähtedega: „Surnumeri, romaan mões osas."

Nüüd ta tahtlematu lehkub, mõtles Selterski. Ma loen seni, kui ta sõba läheb pohata. „Nüüd kuulake, Parseni Samitsch..."

„Meeldibi... kuulan seda hea meelega."

Selterski algas. Polkownik ristas jalad, seadis end mugamamini sohwanurka ja tõgi tõsise näo. Armatamasti mõtlemistus ta kuuluma taua ja pöhjalikult. Lugeja algas laeburekirjeldusega. Kui tell tõi üks, jõudis ta lõpini, kus elas romaani kangelane kraben Wlademir Blenski.

„Kui mõõsin elada sellises lõpis!" ohkas Peregarin. „Ja kui ilusti see on kirjeldatud! Wõiksin terve igawiku siin istuda ja kuulata!"

„Noh, oota aga, mõtles Selterski, tõll hakkab mõrsti wingumma."

Nell tõi juba pool kaks, aga polkownik kuulas ikka weel.

„Ei, Parseni Samitsch, ma ei suuda enam, olen hirmsasti mõõnud!"

„Eis jätke's järele. Lugege homme edasi ja lobisseme nüüd ka pisut... Noh, ma ei ole teile weel jutustanud..."

Piimatud Selterski lõikus toolitaele, julges silmad ja hakkas mõtlema...

Olen proominud tõll mõõnubih. Ei ütleki pomm ei tahamud toba mõna lõutrust. Nüüd ta isegi siin tõlla neljani. Jõtsab hõlbu, ennad. siin juba rubla sõlle eest, kui saaksin lahti sõlest mõnest narrist. Oota, mul tuli pähe hea mõte. Küsin temalt õige reha.

„Parseni Samitsch," ütles ta. „Tahaksin teilt midagi paluda... Asi on nimelt järgmine: olen mõnesel ajal tulutanud hirmus palju raha. Mul pole enam mitte tõpikarti ja detsembri lõpul peam maksma ära suurema summa."

„Oh, aten teil juba siig kõna istunub..." ähkis Peregarin ja otsis sõmadega mõõsi. „Nell on juba toim... Millest te öieti räägisite?"

„Ma tahaksin meeldibi laenata kõikidi mõõsijaba rubla... Saa tõenete tõbagi nõõgusi inimest?"

„Mõtlen, on aeg juba minna. Elage siis hästi... terwitage oma abilisi..."

Polkownik mõttis mõõsi ja ütsus jõmmuksse poole.

„Kuhu te's lähete..." Selterski jõõbelbas. „Ja ma tahtsin teid paluda... Et teadsin teie jõõkuk, lõõtsu..."

„Homme, aga nüüd ruttu minge maile juure! Ta meeleke ootab juba ammu oma sõbameteje järele. He, he, he... Elage hästi, mu ingliteiMagage hästi!"

Peregarin surus tugewasti Selterski lõõt, surus mõõsi pähe ja läksus teeje.

Naerev maailm.

„Jah, vana sõber, tundsin sinu naist juba enne, kui sa abiellusid temaga!"

„Ah! Ja mina ei tunnud teda kahjuks mitte!"

„Nägin tõna Vabaduspaleisil põnevat stseeni! Keegi meee kiskus õhel daamil käekoti käest ja tormas sellega minema. Kaks härrat kakkusid teda taga ajama ja politseiaik ka."

„Kas politsei sai varga kätte?"

„Ei! — Aga need kaks härrat ta pitidis sliki! Need olid nimelt õie muuseumi jookmud!"

•

Hõõl õlakorra akmast: „Proua Rõõmusmägi, kas te ei laenaks mulle oma tolmukloppijat?"

Hõõl alumisalt korralt: „Ei, proua Südamilk! Minu meee ei ole ka veel koju tulnud."

KUS ON EWA?

H. COURTHS-MAHLERI ROMAAN. 24

„Muidugi, isa, mina olen kohe nõus."

„Tubli, siis helistan ma weel täna ja teatan, et tuleme homme enne lõunat."

See sõndis, ja Franz Traber röömustus wäga, et saab ometi näha isa ning tütart.

Järgnewal ennelõunal sõitsid Heinz Malten ning tema tütar Traberite korteri ette, kuhu jõudi autoga waid kümne minutiga. Nad wõeti wäga südamlikult wastu härra ning proua Traberite poolt, ja aeti elawat juttu peaaegu üle tunni. Heinz Malten räägis sõbrale oma tulewikuplaanidest, ja see röömustus, et isa ning tütar jäämad wähemalt esialgu männels kuuls Berliini.

„Loodan, et jääd siia alatiseks ankrusse. Siin wõib päris tõesti olada, Berliin on iklagi kogu maailma elu keskus, ja kui juwel tuleb tõdmus, wõib jõita mõisamaale. Teid ei pea ju kunni midagi."

Heinz Malten naeratas. „Seda olsustab minu tütar, kui oleme läinud Argentiinas."

„Siis teeme aga kõik, et näidata preili Ewale Berliini elu kõige paremast küljest. Kõigepealt wiime ta wõimalikult pea meie suurlinna seltskonda," ütles proua Traber, sõnpaatne hooja südamega daam, mileläinnendate aastate alul.

„See oleks meile wäga armas, armuline proua. Kui teie minu tütre wõtkete oma hoole alla wõtaksite, oleksin wäga tänulik."

„Ro, sellega waimistab ja minu maisele suurt röömu. Tu on õnnelik, kui saab poputada tõdagi. Sa teab ju, meie armus on meilt wõetud."

Proua Traber lahwatus, ja Ewa haaras tahtmata tema käe ning waatas talle ohawõtlikult silma. See wõitis kohe wana daami südame. Siis peeti nõu, millal korraldada Traberite majas wastuwõttu, kuhu pidid saama kutsutud kõik lähemad sõbrad ning tuttawad.

Traberite abielupaar röömustus wäga, et nende sõpradele ring laiwamud, ja majahärra palus Heinz Maltenit:

„Et sa enam Berliinis ametlikku kontserti anda ei taha, peab wähemalt lubama meile siin mõnigi ette mängida. Sa teab, kuidas ma armastan muusikat, ja meie juures saab paju mängitud. Minu õe teen alati laula. Peale selle ei anna minu wennatütred ja nende sõbratar mulle enam annu rahu, waid käiwad peale, et peaksin paluma sind midagi ette kanda. Kõik need kolm on kuulnud sind omal ajal Philharmonie's, ja sa olewat triigutanud neid oma mänguga pisaraterni. Sa peaksid ometi kuulma, kuidas nad sinust unistawad!"

„Siis ei tohi ma neid kurwastada, ja sinu palwet ei saa ma jätta täitmata. Wõlgnen sulle nii palju tänu — ja mu tütar ka. Eks ole, Ewa?"

„Ma ei suuda seda küllaste wõljendada sõnus. Olen nii õnnelik, et leidsin oma isa!"

„Nii siis näitame oma tänulikkust, Ewa, ja korraldame wõitsele kohuse kontserdi, millest esineme mõlemad. Sina wõid saata minu klaweril ja siis sõe ka midagi mõnuliik mängida. Tasub juba maeva sind kuulata."

„Ma teen seda, olles teile wäga tänulik," ütles Ewa punastades. „Aga ma ütlen kohe ausalikult, et mul on wäga raske, kui wõõrad inimesed pealt kuulatwad."

„Aga mispärast on see teile nii raske?" küsis proua Traber.

Kõhelbes waatas Ewa oma isale. See wõttis tema käe.

„Minu tütrele on ühendatud raskeb elamused awaliku esinemisega. Siin wõime kõnelda mõnikordki sellest, Ewa, me oleme heade sõprade seas, kes jaamad aru kõigest."

Ja Heinz Malten jutustas, kuidas ta leidnud oma tütre, ja mis raskused see läbi teinud oma noores eius. Ohawõtlikult kuulas abielupaar, ja proua Traber võmbas Ewa kaenla.

„Arge laske end sellest rõhuda, armas laps! Olge uhke, et saite teenida endale igapäewast leiba, kuigi pidite esinema oma kunstiga waid lihtsas kohwikus. Kui palju kunstnikke on pidanud astuma üles halwemates kohtades, enne kui said edasi. Teie olekste endid kindlasti ka läbi löönud, kui teie isa teid poleks leidnud. Aga see on muidugi weel parem, et te nüüd koos olete, ja ma olen päris uhke oma mehele, et tema teid kokku juhatas."

Franz Traber naeratas.

„Mina ise olen ka uhke, seda ei saa salata. Ja ma röömustan, et ei saa kuulda küll teie isa, waid ka teid. Ma teen, kui teie isa juba ütleb, et tasub kuulata, siis on ka midagi."

Elamasti nõutles Franz Traber oma abikaasaga, millal korraldaba muusikalist õhtut.

Maksiti neljapäew järgnewal nädalal. Heinz Malten ning tema tütar olid nõus.

„Mele oleme weel wabad, meil pole weel mingit läbiläimist. Minu esimene kõlaslõit oli ühendatud mu noorpõlme sõbrale Franz Traberile."

„Ma lahersen wäga, Heinz, et mul polnud aimu, et sina esinesid Heinz Joachimi nime all Philharmonie's. Sahjuts ei läinud ma ka sellel kontserdil, muidu oleksid sa juba ammu leidnud oma tütre. Ma oleksin su muidugi kohe tunnud ja oleksin sinu juure triigimud, kuigi see wist kõige kergem poleks olnud."

„Mina olen aga rõõmus ning tänulik, et lõhtusin sinuga mõhemalt Buenos Airesis ja et sa teatsid mulle seal mu ainsa lapse olemasolust. See oli võimane aeg, et sain endale selitsilise, muidu olekssin matnud enese jäädamalt ülsildusse. Me oleme jõõnud palju võõgu telmeteisele, aga seda õnnelikum on nüüd meie koosolu."

Neli intimest sutles weel tüll aega, lõppeks ütles proua Traber:

„Aga ega meie ometi ei oota järgnema mõõpõõwani. Meie peame ülsteist wanem nägema. Kas teie ei tulets homme õhtusõõgils meiseł Me oleme üsna üksi."

Ja ning ülsar wõtsid lutse wastu, aga Heinz Malten ütles:

„Aga armsit sel tingimusel, et olete mõlemad pühapõõwal meie külalised. Ma tean, Franzil on äripõõwadel palju tegemist, aga pühapõõwat on ta waba."

„Jah, Heinz, muidugi tulen ma hea meelega oma abikaasaga ja ma tahan näha, kas teie eest on ka hästi hoolitsetud."

Nii sõid isa ning tütar järgnewal õhtul Traberite juures, ja majaproua haltas armastama Ewat kord-korralt rohkem.

Pühapõõwal olid siis Traberid Heinz Malteni juures külas, ja kui istusi pärast sõõmist juures muusikaarlis, ütles Franz Traber palumalt:

„Ma näen seal sinu wõiulit, Heinz; tee mulle meelehead ja mängi mulle midagi. Ma pean seda suurels sõõrusõõwaidusels."

Heinz Malten tõhendas molatassi, mis seisis tema ees, ja tõusis:

„Tule, Ewa, mängime oma külalistele ‚Laulu sõõgdeta', mille komponeerisin sinule. Siis õpib mu sõber mind ka tundma komponistina."

Ta oli komponeerinud Ewale selleks saatewisi klaverile, ja nii mängisid nad tihti üheś. Ewa oli õppinud selle wiisi mängima ka wiulil ja waheł oli ta selle pala lõõnud ette isale.

Ewa istus klaveri taha. Heinz Malten wõttis hellasti oma wäärtusliku helitriista kaasist ja astus klaveri õõrwale. Härra ning proua Traber waikisid ning kuulasid hardalt.

Ewa algas õrna wiistrilla selmängugа, ja waresti lõi isa sellе. Ja need mõlemad unustasid, nagu alati, kui nad mängisid, kõik enda ümber ja sõõnesid kogu hingega muusikasse. Kuulajad julgesid waewalt hingata, ja proua Traberil sõõtsid pisarad silmist selle sõõdamliku õrnuse puhul, mis hoomus „Laulust sõõnadeta". Polnud tarwis sõõnu, oli tunda, kuidas üks sõõda põõdis wõõta teise sõõwa armastusega.

Kui pala lõõpetatud, jäi üsna waikseks. Ka Franz Traberil olid pisut niisked silmad ja ta ei saanud rääkida. Isa ning tütar ei wahanemud ka ruttu meeleolust, kuhu wiinud neid mäng. Heinz Malten pani oma wiulil jälle tagasi kasti ja katsis selle pehme sidrätikuga. Siis wõttis ta Ewa heltriista. See puhkes ikka weel wanas mõõsikastis walge nahkriõõgaga. Sellega astus ta Franz Traberi juure.

„Kas sa tunned waheł weel seda wõõsikit, Franz?"

See silmitses seda, sõõdides end rahule.

„Kas see ei ole sinu wana wõõsik, mille ostsid wanaasjade kaupmehelt Levylt, ja millel mängisid, enne kui läksid üle suure õõgi?"

Heinz Malten noogutas.

„Ma jätsin selle tõõsal maha oma naise, Ewa ema juure, armates, et ma ei naja seda, kui saan teha muusikaõõli. Sealt pidin saama ju uue wõõsik. Aga nagu ma sulle rääkisin, oli see asutus lõõwõõbeerunud, enne kui jõõdsin kohale. Nii sattus mu wana armas wõõsik minu tütre kätte, kes säilitas selle talli mälestusena, ja millest ta ei waatsinud lahkuda ka oma elu raskeid tundideł. Aga just selle wana kasti järgi tundsin ma oma wõõsiki, kui mu tütar sellel mängis, ja seal hakkasin armama, et mängija olgi minu laps. Tule, Ewa, mängi nüüd sina minu sõõrale weel kord minu komponeeritud laulu, millega tahksin mõõta sinu armastuse. Ma ei usu, et keegi saab mängida seda paremini järele kui sina."

Maheda naeratusega wõõtis Ewa wõõsiki ja astus isa õõrwale klaveri ette. Ja sõõle wõõlasid nagusad helid ruumis. Ewa oli juba õppinud palju oma isast ja tema mäng ei jäänud palju taha isa omast.

Proua Traber, kes ent waewaga kõõnunud, pidi jälle nutma, sest ka Ewa mäng oli teda haaranud. Ta sai ulatada naid tõõmalt isale ning tütrele käe, kui need oma pala lõõpetanud.

Nüüd surus Heinz Malten Ewa wõõsiki oma sõõra kätte.

„Nii, mu armas wana Franz, nüüd mängi sina mulle midagi ette ja mina saadan sind nagu endisteł aastateł. Ma tahan teada, kas oled ka midagi juure õppinud, wõi teed sa ikka sellesama wea, mille pärast me tihti tülitsesime," ütles ta naljatades.

Franz Traber ei leidnud kaua paluda.

„Sa tead ju, Heinz, sinuga ei saanud ma juba siis wõistelda. Aga niipalju olen ma waheaeal õõdetawasti juurde õppinud, et ei tee nii suuri wigu, mis haawaksid sinu kuulmist."

Ja ta mängis wahurikult ning hardalt, suure armastuse ja ondumusega. puhtalt ning laitmatult, ilma weata, aga tema mängus polnud siisti seda jumalikku sõõbet, mis hõõgus Heinz Malteni mängus, ja mis oli paistnud, kuigi weel üsna aralt, ka Ewa ettelandes.

Proua Traber sai end nüüd mõõemalt kõõguda, ja kui tema mees lõõpetanud, istus Ewa tema õõrwal, ja ta hoidis sõõdamlikult noore tütarlapse ümberi kinni.

Heinz Malten tõusis klaveri tagant ja lõi oma wana sõõrale õõle.

„Suurepärane, Franz! Oled õõpinud wäga palju juure, ja sind wõib pidada õõgusega kutseliseks muusikuks. Ei sa oma suure äriajamise õõrwal weel nii palju waba aega leidnud, imestab mind tõesti."

Franz Traberi silmad sõõrasid.

„Kas polnud tõesti wäga halb, Heinz?"

„See oli wäga, wäga hea, aussõna!"

„See võõmustab mind tõtsilelt. Kas teed, meie laines elus peab olema midagi, mis citab üle igapäätuseft, mudu läheme üsna tõntsits ning mürits. Ja minu wiiul on mulle juba mu armsaim ajawiite."

„Sa oled leidnud endale ka wäga lohase ajawiite."

„Oli küll weidi häbemata eltneda lohe sinu ja tütre mängu järele, aga, nagu teed, pole mina pentsik, ja ma tahtsin hea meelega kuulda sinu otsust. Kuidas ma röömustan, et saan sind neljapäewat jälle kuulda, seda ma ei mõista selbagi. Miba lomatseb ka mängida? On's sul läepäraft ka mõned oma lompositsioonid? Need kuulsin ma kõige parema meelega. Ja, kui tohtsin paluda, preili Ema, teie mängite meile neljapäewal jälle selle pala ette, mille ka laonud teile."

„Hea meelega, kui ka seda ke mängida ei taha."

„Ei, ei, Ema, mängi aga sina seda! Sinu läes läheb see wäga hästi. Mina mängin ühe oma lomponeeritud lomaadi ja sina — tarwitsed maid loomba, mida weel lisats mängida, Franz. Koosta nahuskiudt lama oma maitse järgi, ja üttle, mida tahab kuulda; ma mängin meeleldi kõik, et saatsin teha wähemalt sedagi minule olutatud heateo tasuks."

Innulalt hakkas Franz Traber loetlema mõned oma lemimikpalad. Nii leoti programm lohe kokku, ja Franz Traber üttles järamalt:

„Nüüd lamme paltuda oma kuulatistele midagi eriliselt head, eks ole, ema?"

Proua Traber noogutas naeratades.

„Muidugi. Ja mina olen hirmus uhke, et mängite meie majas, härra Malten."

„See on meile maid suurets auks, eks ole, Ema?"

„Muidugi, armas ilu!"

Traberid pidid jääma weel teenjaks, ja kis sõtsid nad kõik ühes, nagu mawem lokku räägitud, ooperi.

Härra ning proua Traber olid kutsutud neljapäewa õhtuks polju tuttawaid. Nende seas ka Gert ning Dolly Torringi ja Leo Oldeni. Selleft polnud Ema muidugi aimu, ja ta ei teadnud ühtle, et Traberid lämisid Leo Oldeniga. See õhtu pidi kujunema suurimaks seltsloolikuks sündmuseks Traberite majas, ja peremeesna teqi kõik, mis tema wõimuses. Wiimane kui tuba korteris oli pidulikult ehitud ning maalaustatud. Kõlatileb laabuud tõwiel; baamib juurtes tualettes, härrad frakis. Teati, et Traberitel oli paltuda leekord midagi eriliset. Peegi kuulus wiiulikunstnik pidi mängima. Aga ainult mõned lähimad sõbrad, et see oli Heinz Joachim, kei olnud kord mõrratu menu Philharmonie's.

Dolly oli wäga erutatud ja oli teinud ennese wõimalikult ilusaks. Ta kandis maitsekat kidlseit mahedas sinises pastellnõawis, mis sobis imehästi tema blond juustele. Saleda, hästivormunud laeia ümber oli ta hinnaline smalt pärandatud pärlitbe. Peened käsnonrred olid paljad. Ainult käewõru briljantidest ja pärlitest ehtis ranner.

Gert oli seda tublisti nokkinud, et ta enese nii ilusaks teinud. Ta kunnitas, et kurmab wiihimata kõige suurema rahuga wiiulikunstniku, kui Dolly kingib jellele kas wõi ainult ühe naeratuse. Sellele oli noor naine mastanud leimiaft:

„Temale pühendan ma oma pisavad."

„Tubli," üttles Gert, „pilaraid wõid ja temale anneada, nendest ei hool: ma. Mul on weel praegu küllalt neist- pilaraist, mis leiid sinu silmis ja mis woolaid ajabena pärast seda, kui olin rõõwinud sult esimese suudluse. Ma ei suuda kirjeldada sulle weel tänagi, milline meeleolu mul siis oli. Ei saa miist olla subebamat tunnet, kui näeb nutmas naist. Ja siiategi weel seda naist, keda armastad nii põõrafelt, ja sellele ei taha tunnistada seda milgi tingimusel. Waata, Dollule, leepäraft on minu tarwidus sinu pilarate järele jäädawalt kustunud. Need ujalban ma tabedujeta wiiulimehele."

Hästi weeldud pahameelega maatas noor naine oma abikaasale.

„Wiiulimees! Kuidas wõid sa nimetada niiwiisi teda suurepäraft wiiulikunstnikku?"

„Oh, see tuli üsna sudinal keelelt! Aga jätame tema nüüd kõrwale. Nagu teed, olen ma kaunis ebamuilaalne, ja mul seab olema regemist temaga weel küllalt. Nüüd tahan ma imetleda oma naist, nüüd ei häiri mind weel wiiulimees. Magus oled sa, Dolly! Kas teed, kui sa nii eriti kena oled, nagu täna, maarun ma alati tahe mastupidise tunde mahel."

„Mis tunded need siis on?"

„Waata: ühelt poolt tahtsin ma uhkeldades sind kõikidele näidata ning sind imetleda lasta, ja teiselt poolt tahtsin küüa maha igaühe, kes julgeb sulle maid otsa waadata. Siis pandsin su meelsamini tulekindlasse kappi."

Dolly pahmatas helebasti naerma ja riputas enese mehe kaela.

„Ah, Gert, sinna ma küll ei tahaks minna!"

Gert suudles teda, kuni nad mõlemad hingetuks jäid. Dolly waatas end kartlikult peegelis ja üttles ettehoimatt: „Kuidas ma nüüd wõlja näen! Nii hästi, kui sa ka rajeeritud ei ole, hõõguwad mu paled alati, kui oled suudelnud mind. Nüüd pean ma jälle puuderdama."

„Minu pärast ei pruugi sa seda küll teha!" hüüdis Gert naerdes.

„Aga ma olen ju kole, päris punane näost!"

„Wantseaft! Mina armastan wiiulaulcid wõõrawaid põsti, mis pole laonud oma wärwi minaift, maid minu suudlusest."

Ja Gert suudles teda tähku weel kord, enne kui Dolly jõudis punderdada. Seft ta teadis, kui puudrituust teinud oma töö, ei tohtinud ta lubada endale jellkeid wormilisi õrnusemaldusi.

Nad jõudsid muidugi kaunis hilja Traberite juure, ent õrnets polnud Heinz Joachim oma tütrega weel seal.

(Järgneb.)